

Jaarverslag diaconie 2020

Het jaar 2020 is heel anders verlopen dan we vantevoren hadden kunnen bedenken. Vanaf half maart stond al het handelen, doen en denken in het teken van de coronapandemie. Vergaderingen kwamen stil te liggen of we gingen over op digitaal vergaderen. Ontmoetingen waren niet meer vanzelfsprekend. De meeste mensen die in acute nood zaten ontving ik op het Titus Brandsmahuis, omdat ik daar controle had over het bewaren van afstand en het desinfecteren van handen en tafels. Andere kwetsbare mensen belde ik of we hadden een gesprek buiten op de stoep. Soms besloot ik dat het belangrijk was om iemand thuis te bezoeken, eventueel met een mondkapje op. Alle afwegingen kostten veel energie. Alle bezoekersgroepen lagen vanaf maart grotendeels stil ook al zorgden ze wel voor een stroom van kaartjes voor hun mensen, af en toe telefonisch contact en in de zomer toen de crisis wat beperkter was ook voor bezoeken tot dat niet meer kon. Groepsbijeenkomsten waren niet mogelijk voor ouderen en voor scheepsmaatjes. Ook de Sant'Egidiogroep kon geen maaltijden meer organiseren na de mooie ervaringen in januari en februari, alleen in september is er nog een maaltijd geweest met mensen verspreid door het hele Titus Brandsmahuis zodat we allemaal op afstand konden eten en praten.

Individuele contacten

In 2020 heb ik met 41 mensen contact gehad rondom een concrete hulpvraag. Bij een enkeling blijft het bij een paar ontmoetingen. Bij de meesten volgt er een intensief begeleidingstraject dat een aantal maanden duurt. Sommigen hebben langdurige hulp nodig en dan ontstaat er naast de concrete beginvraag een pastoraal begeleidingstraject. Het doel is om mensen handvaten te geven en te ondersteunen bij het zelfstandig vorm geven van hun leven en als mensen dat willen hun geloof te versterken waardoor ze tegenslagen beter aankunnen.

In dit coronajaar merkte ik vooral na de zomer op dat mensen in de financiële problemen komen omdat hun bedrijf of hun werkzaamheden door de situatie stil kwamen te liggen in het voorjaar. In het najaar klopten de deurwaarders aan de deur. Dat betekende dat er in het najaar verschillende nieuwe mensen aan de deur klopten die via via van mij gehoord hadden of door het wijkteam naar mij waren verwezen. Het is prettig dat de samenwerking met Stichting Schuldhulpmaatje Leeuwarden heel goed is. Als ik samen met iemand naar Paula van Schuldhulpmaatje bel, hebben ze vaak de volgende dag al een afspraak. Deze snelle acties helpen mensen. Ze hebben geen tijd om zich weer terugtrekken, want het is voor iedereen spannend om om hulp te vragen en zich bloot te moeten geven. Als ze dan een paar weken moeten wachten op een gesprek, dan haken velen weer af.

Er is gelukkig ook veel concrete hulp op gang gekomen. Mensen schenken hun kinderkleren zodat ik daar gezinnen blij mee kan maken. Regelmatig krijg

ik een fiets, kleding voor volwassenen, een kerststal, speelgoed, knuffels of andere gebruiksartikelen aangeboden en vaak lukt het om daar snel een bestemming voor te vinden, want ruimte om dingen op te slaan heb ik niet. In samenwerking met de Fonteinkerk lukt het ook vaak om grotere spullen te regelen voor mensen die een heel huis moeten inrichten, terwijl ze er geen geld voor hebben. Ik geniet er wel van om doorgeefluik te zijn: de gever is blij dat hij zijn spullen kwijt is, de ontvanger is blij dat hij spullen krijgt die hij nodig heeft.

Daarnaast is de PCI een rots in de branding. Ze reageert vaak binnen een dag op een aanvraag en helpen daar mensen mee uit de brand. Witgoed als wasmachines, gasfornuizen en koelkasten worden regelmatig aangevraagd, maar ook kosten voor de tandarts zijn de afgelopen tijd erg toegenomen. Lang niet iedereen kan de tandarts betalen en zeker vluchtelingen zonder documenten hebben vaak een slecht gebit en geen geld voor de tandarts. De voedselbonnen die de Caritas ter beschikking stelt zijn fundamenteel om ervoor te zorgen dat niemand honger hoeft te lijden. Het is verontrustend dat alleenstaande ouders hun kinderen soms niet kunnen voeden. Ook bij mensen bij schulden komt de voedselvoorziening vaak in de knoei. Gelukkig is dit na een aantal weken vaak opgelost als er een traject van schuldhulpverlening in gang is gezet. De supermarktbonnen zijn een prettige manier om mensen te ondersteunen zonder contant geld te moeten geven.

Parochiële werkgroepen

Zoals hierboven al vermeld zijn de bezoekgroepen overgestapt op kaartjes en telefonisch contact. Met Pasen en met de Kerst hebben alle zieken en ouderen een zelfde kaart ontvangen in de gehele Sint-Vitusparochie die ik heb ontworpen en verspreid onder de verschillende werkgroepen. De scheepsmaatjeswerkgroep heeft bijna maandelijks voor een kaart gezorgd voor alle maatjes. Beide groepen wachten op betere tijden, zodat er weer ontmoeting mogelijk is.

De werkgroep Omzien naar elkaar is zoveel mogelijk doorgegaan met het bezoeken van nabestaanden, omdat het één op één gesprekken zijn. Alleen in de periode van strenge lockdowns zijn ze overgegaan op telefonisch contact.

De Vomgroep heeft de belangrijkste acties door laten gaan. In de Advent was er aandacht voor een project voor duurzame voedselvoorziening voor gezinnen in Nicaragua. In de vieringen heeft Marjan Hoexum verteld over haar ervaringen in het Midden-Amerikaanse land en op internet was er een krachtig filmpje te zien van Marjan. Voor de Vastenactie 2021 heeft de VOMgroep via videovergaderen en emailoverleg een prachtige vastenkalender gemaakt met de heiligen van de afgelopen eeuw en met mensen die licht hebben uitgestraald in onze wereld, ook al zijn ze niet officieel heilig verklaard. Het was inspirerend om voor te bereiden en het is een cadeautje om elke dag van de vasten zo'n bijzonder mens te krijgen aangereikt.

De werkgroep Kuiermaat is op en neer bewogen met het openen en sluiten van de zorginstellingen. Als het kon gingen ze wandelen en fietsen. Nieuwe aanvragen heb ik het afgelopen jaar afgehouden, omdat het vaak om kwetsbare mensen gaat en ik niet de verantwoordelijkheid aandurfde dat iemand eventueel besmet zou worden. Die verantwoordelijkheid voel ik ook voor de vrijwilligers. Bij een nieuwe wandelmaat is het moeilijk in te schatten of hij of zij begrijpt dat er anderhalve meter afstand gehouden moet worden, want de kuiermaat is bedoeld voor mensen met geheugenproblemen en niet aangeboren hersenletsel.

Social media en andere communicatiemogelijkheden

In 2020 heb ik veel bijgeleerd op het gebied van internet, videobellen, filmpjes ontwikkelen en nieuwsbrieven verzorgen. De blogs heb ik voortgezet. Zo zijn er onder andere vier video's verschenen rond de geheimen van de Rozenkrans. Ook hebben de geplande lezingen over de brief van de Paus over de heiliging van het leven en over het bijbelboek Ruth vorm gekregen in een videopresentatie. Er is aandacht gegeven aan de lectio divina aan de hand van het bijbelboek Job, afgesloten met een videobelsessie met een paar deelnemers aan de lectio. Zonder de coronapandemie had ik me nooit verdiept in deze internetmogelijkheden, maar ik heb ontdekt dat ik het leuk vindt om hiermee bezig te zijn en mooie beelden te zoeken bij de woorden. Veel tijd en energie hebben we als pastoraal team gestoken in een goed verzorgde nieuwsbrief, die digitaal verspreid wordt, maar die ook op papier verspreid wordt voor mensen die geen computer tot hun beschikking hebben. De inzet van de vrijwillige bezorgers is bewonderenswaardig, want in het begin gingen ze wekelijks op pad en in 2021 hebben we gekozen voor een tweewekelijkse frequentie. Een enorme inspanning dus die van hen werd gevraagd. De nieuwsbrief heeft wel een goede bijdrage geleverd aan de verbondenheid met elkaar als geloofsgemeenschap en aan de betrokkenheid op de kerk en haar gemeenschap die we graag wilden voeden als team.

Contacten met organisaties

Het armoedepact is gewoon doorgedaan, fysiek of digitaal. Dit overlegorgaan van veel verschillende organisaties en de gemeente met als inzet om de armoede in de gemeente Leeuwarden terug te brengen leek te verworden tot veel gepraat en weinig handelen. Dit najaar heeft ze gekozen voor een nieuwe aanpak met een kernclub en een betaalde kwartiermaker die de kar gaat trekken. In 2021 moet dit leiden tot concrete resultaten. Het zorgt er in ieder geval voor dat veel verschillende organisaties een beeld krijgt van wat de kerk doet aan armoedebestrijding en we meer gezien worden als partner. De nadruk van het armoedepact ligt op de bestrijding van kinderarmoede. Haar doel is dat er in 2028 geen kind meer opgroeit in armoede in de gemeente Leeuwarden. Voordeel is dat mijn netwerk is vergroot en bijvoorbeeld de kredietbank en stichting leergeld snel benaderbaar zijn.

Dit jaar is ook een nadere kennismaking tot stand gekomen met Netwerkcentrum Oud-Oost met als doel te kijken hoe en of we meer kunnen samenwerken. Dit centrum is één van de door de gemeente ingerichte buurtkamers en bevindt zich in De Klomp aan de Insulindestraat, maar ze werken al een aantal jaar aan de versterking van de wijk en haar bewoners. Hun doel is om de talenten te ontdekken van mensen die tot nu toe aan de rand zijn gebleven en ze in beweging te laten komen om hun kwaliteiten in dienst te stellen van de samenleving. Als het goed gaat, kan dit een opmaat vormen naar betaald werk, waardoor mensen een weg vinden uit de armoede. Hun ervaring is dat er ook veel mensen rondlopen met zingevingsvragen en daarvoor zou ik of iemand vanuit de parochie een aanspreekpunt kunnen zijn. Omdat het allemaal nog in een verkennende fase is en nog niet duidelijk is hoe het eruit komt te zien, praat ik mee. Als de invulling concreter wordt kunnen we afwegen of een vrijwilliger dit zou kunnen overnemen. In december is dit door de strengere coronamaatregelen stil komen te liggen.

Ook heb ik regelmatig contact met Het Gilde, een initiatief van Gea Dames. Zij heeft een naai- en borduuratelier in De Klomp waar mensen met een psychische of andere kwetsbaarheid werkervaring op kunnen doen. Ook vinden stagiaires van het ROC mode en design er een plek. Ze maken prachtige nieuwe dingen van oude materialen en die worden weer verkocht.

Dit jaar merk ik dat de sociale wijkteams mij beter weten te vinden. Vaak start het contact met een concrete hulpvraag voor hun cliënten. Het is voor mij zoeken naar een balans tussen wat een taak is van de overheid en wat wij als kerken kunnen doen. Ik vind dat het wijkteam eerst een beroep moet doen op de bijzondere bijstand of een aanvraag kan doen bij SUN (Stichting Urgente Noden) voor huishoudelijke apparaten of woninginrichting. Na de nieuwe aanbesteding die per 1 januari 2021 is ingegaan, merk ik dat de omgekeerde weg wordt bewandeld. Eerst vragen ze wat vrijwilligersorganisaties en kerken kunnen doen en dan willen ze heel misschien nog wel eens aankloppen bij SUN of de gemeente of ze wijzen op de eigen verantwoordelijkheid van de cliënt. De gemeentelijke bezuiniging van 3,4 miljoen moet toch ergens vandaan komen, denk ik dan, maar het is moeilijk om hard te maken. Ik merk dat sociaal werkers hun cliënten snel aan hun lot overlaten onder het mom van autonomie, terwijl met een wat langer durend traject van begeleidingsgesprekken veel nieuwe problemen voorkomen kunnen worden. Dat bied ik dan aan, als ik contact heb gekregen met iemand, heel vrijblijvend: als je nog eens wilt praten, kun je altijd bellen of appen.

Verder heb ik regelmatig contact met organisaties als INLIA, LSO (Lokaal Samenwerkingsoverleg rond vluchtelingen) en NOF (Noodopvang Fryslan) en met individuele personen over vluchtelingen en ongedocumenteerden. Samen met het Diaconaal Platform streven we naar een vorm van opvang

waarbij onderdak, voedsel en begeleiding gewaarborgd is, zodat mensen de rust hebben om werkelijk hun situatie onder ogen te zien. Vanuit die rust is het mogelijk om na te denken over terugkeer, te kijken naar wat er nog mogelijk is om hier te blijven of een andere keuze te maken. Deze weg naar opvang is niet gemakkelijk omdat de gemeente Leeuwarden er niets van moet weten en zegt dat er bij haar niemand op straat leeft. De inschatting is dat er in Leeuwarden tussen de 30 en de 40 vluchtelingen logeren bij bekenden, maar geen vaste verblijfplaats hebben en die voor de Bed-, Bad-, Brood+-opvang in aanmerking zouden komen. Ik zelf ken in ieder geval de situatie van 11 van deze ongedocumenteerde vluchtelingen en zorg voor een paar van hen voor een wekelijks voedselpakket.

Trainingen en lezingen

In het begin van 2020 heb ik een training gevolgd van 113 zelfmoordpreventie over het herkennen van signalen bij mensen die worstelen met gedachten aan zelfdoding en de zinloosheid van het bestaan. Heel concreet en heel informatief.

Ook heb ik een lezing bijgewoond met als titel “De aarde verbindt” van de werkgroep Kerk en Landbouw. Dit ging over duurzaamheid, de agrarische sector en een gelovig omgaan met de schepping. Het inspireert mij om als de coronapandemie nog wat verder op zijn retour is op zoek te gaan in de dorpen en op het platteland naar hoe onze parochianen de discussie beleven rond de stikstofmaatregelen, duurzaamheid, voedselzekerheid en hoe je op een vreugdevolle wijze boer kunt zijn in deze tijd.

Verbouwing Titus Brandsmahuis

De laatste maanden van 2020 stonden in het teken van de verbouwing van het Titus Brandsmahuis. Rondom de werkkamers van de pastores werd het huis al gestript. Het zorgde voor enige onrust en het werd moeilijk om rustige gespreksruimte te vinden om privégesprekken te voeren met mensen met indringende problematiek. De verbouwing biedt ook grote kansen om meer inhoud te geven aan het huis na de renovatie. Het jaar 2021 kunnen we gebruiken om invulling te geven aan een open geloofsgemeenschap waarbij het TBH als een welkom thuis fungeert waar mensen binnen kunnen lopen voor een kop koffie, een luisterend oor, of even rust. Ook kunnen mensen daar hun hulpvragen stellen en hun talenten ontwikkelen bijvoorbeeld door mee te doen met de vrijwilligersactiviteiten als schoonmaak, klussen en bloemschikken of door aan te schuiven bij een bijbelcursus of stiltemeditatie. Ik droom ervan dat ook de Tituskapel regelmatig open is en toegankelijk vanuit het TBH voor een moment van stilte en bezinning voor wie dat wil. Daarnaast willen we het centrum van catechese en spiritualiteit die het TBH nu al is versterken en uitbouwen. In 2021 is het belangrijk om in veel groepen en met veel vrijwilligers en betrokkenen hierover door te denken, zodat we met een breed draagvlak en een groep enthousiaste vrijwilligers samen vorm

kunnen geven aan het mooie, nieuwe gebouw dat tevoorschijn zal komen uit de steigers. Het is een impuls voor hoe we als parochie als geheel uitdrukking willen geven aan de boodschap van de Verrezen Christus die zijn leerlingen erop uitstuurt om het geloof te verkondigen in Woord en daad. Het is een uitdaging om kerk te zijn midden in de samenleving zoals paus Franciscus ons keer op keer voorhoudt, ook in de nieuwste encycliek Fratelli Tutti. De kerk als gemeenschap van heel diverse mensen kan een bron van hoop en leven zijn, ook als de tijden somber zijn, een teken van vrede.

Maart 2021, Pastor Lysbeth Minnema